YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
17 päivänä joulukuuta 1998 *

Asiassa C-250/97,

jonka Civilret i Hillerød (Tanska) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Dansk Metalarbejderforbund, John Laugen ym: iden puolesta,

vastaan

Lønmodtagernes Garantifond

ennakkoratkaisun työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 17 päivänä helmikuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/129/ETY (EYVL L 48, s. 29), sellaisena kuin se on muutettuna 24.6.1992 annetulla neuvoston direktiivillä 92/56/ETY (EYVL L 245, s. 3), 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja 4 artiklan 4 kohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä hoitava toisen jaoston puheenjohtaja G. Hirsch sekä tuomarit G. F. Mancini, J. L. Murray, H. Ragnemalm (esittelevä tuomari) ja K. M. Ioannou,

* Oikeudenkäyntikieli: tanska.

julkisasiamies: G. Cosmas,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Lønmodtagernes Garantifond, edustajanaan asianajaja Ulf Andersen, Kööpenhamina,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Hans Peter Hartvig ja oikeudellisen yksikön virkamies Maria Patakia,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan John Laugen ym: iden puolesta toimivan Dansk Metalarbejderforbundin, edustajanaan asianajaja Morten Langer, Kööpenhamina, Lønmodtagernes Garantifondin, edustajanaan asianajaja Ulf Andersen, ja komission, asiamiehenään Hans Peter Hartvig, 18.6.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 24.9.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Civilret i Hillerød on esittänyt 4.7.1997 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 9.7.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan

nojalla ennakkoratkaisukysymyksen työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 17 päivänä helmikuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/129/ETY (EYVL L 48, s. 29), sellaisena kuin se on muutettuna 24.6.1992 annetulla neuvoston direktiivillä 92/56/ETY (EYVL L 245, s. 3; jäljempänä direktiivi), 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja 4 artiklan 4 kohdan tulkinnasta.

2 Kysymys on esitetty Dansk Metalarbejderforbundin, joka toimii asiassa John Laugen ym: iden puolesta (jäljempänä Metalarbejderforbund), ja Lønmodtagernes Garantifondin (jäljempänä Garantifond) välisessä riita-asiassa, joka koskee John Laugelle ja yhdeksälle muulle Ideal-Line A/S:n, joka on Tanskan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, työntekijälle maksettavaa 30 päivän palkkaa, joka asianomaisten henkilöiden mukaan heidän työnantajansa olisi pitänyt maksaa, sillä perusteella, että tämä oli laiminlyönyt sen maksamisen ja rikkonut näin 1.6.1994 annettua lakia nro 414, eli niin sanottua *Varslingloven*ia (irtisanomisilmoitusta koskeva laki), jolla direktiivi on saatettu osaksi Tanskan oikeusjärjestystä.

3 Direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Työnantajan on kirjallisesti ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista suunnitelluista joukkovähentämisistä.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että työnantajan on tiedotettava toimivaltaiselle viranomaiselle vain tämän vaatimuksesta sellaisista suunnitelluista joukkovähentämisistä, jotka johtuvat tuomioistuimen päätökseen perustuvasta liikkeen toiminnan päättymisestä.

— — "

4 Direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Suunniteltua joukkovähentämistä, josta on ilmoitettu toimivaltaiselle viranomaiselle, ei saa toteuttaa ennen kuin on kulunut 30 päivää 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta ilmoituksesta eikä noudattamatta säännöksiä, jotka koskevat irtisanomiseen liittyviä yksilökohtaisia oikeuksia.

— —

4. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa tätä artiklaa joukkovähentämisiin, jotka johtuvat tuomioistuimen päätökseen perustuvasta liikkeen toiminnan päättymisestä."

5 Direktiivi saatettiin osaksi Tanskan oikeusjärjestystä 1.6.1994 annetulla lailla nro 414. Tässä laissa säädetään direktiivin 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja 4 artiklan 4 kohdassa säädetyistä poikkeuksista.

6 Ideal-Line A/S teki 2.11.1994 Skifteret i Fåborgissa (Fåborgin konkurssituomioistuin) konkurssihakemuksen maksukyvyttömyytensä vuoksi.

7 Samana päivänä Ideal-Line A/S:n tuntipalkkaisille työntekijöille ilmoitettiin suullisesti, että heidät irtisanotaan 2.11. alkaen. Yrityksen toiminta lopetettiin välittömästi tästä hetkestä. Suulliset irtisanomiset vahvistettiin 3.11.1994 päivätyillä kirjeillä.

8 Skifteret i Fåborg antoi 8.11.1994 konkurssituomion, jossa vahvistettiin konkurssihakemuksen vastaanottamispäiväksi (fristdag) 2.11.1994. Tanskan oikeudessa tietyt konkurssin oikeusvaikutukset alkavat taannehtivasti mainitusta päivästä.

9 Irtisanomisia ei ilmoitettu tältä osin toimivaltaiselle Tanskan viranomaiselle Arbejdsmarkedsrådille, koska irtisanomisten perusteena oli työnantajan tekemä konkurssihakemus.

10 Nämä tanskalaisen yrityksen kymmenen työntekijää katsoivat kuitenkin, että irtisanomiset olisi pitänyt ilmoittaa tällä tavoin, ja vaativat tällä perusteella 30 päivän palkkaa korvauksena asiaan sovellettavien säännösten noudattamatta jättämisestä.

11 Nämä työntekijät vaativat Garantifondia maksamaan työnantajan puolesta palkkasaatavan Garantifondista 12.2.1988 annetun lain nro 77 nojalla, sellaisena kuin se on muutettuna 6.6.1991 annetulla lailla nro 380, jolla pantiin täytäntöön työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20 päivänä lokakuuta 1980 annettu neuvoston direktiivi 80/987/ETY (EYVL L 283, s. 23).

12 Garantifond hylkäsi vaatimuksen sillä perusteella, että Ideal-Line A/S ei ollut velvollinen ilmoittamaan irtisanomisia Arbejdsmarkesrådille, koska Lauge ym. oli itse asiassa irtisanottu työnantajan sellaisen toiminnan päättymisen vuoksi, joka perustui tuomioistuimen päätökseen eli konkurssiin asettamiseen.

13 Dansk Metalarbejderforbund nosti 11.4.1995 John Laugen ym: iden nimissä Garantifondia vastaan Civilret i Hillerødissa kanteen, jossa vaadittiin toteamaan, että asianomaisten henkilöiden irtisanominen ei johtunut tuomioistuimen päätöksestä, jota direktiivin 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa edellytetään direktiivissä vahvistetun ilmoitusvelvollisuutta koskevan poikkeusmahdollisuuden soveltamiseksi.

14 Civilret i Hillerød katsoi, että asian ratkaisu edellytti direktiivin tulkintaa, ja lykkäsi ratkaisun antamista esittääkseen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan kysymyksen:

"Tarkoittaako työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 17 päivänä helmikuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/129/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 92/56/ETY, 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja 4 artiklan 4 kohdan mukainen käsite 'joukkovähentämiset, jotka johtuvat tuomioistuimen päätökseen perustuvasta liikkeen toiminnan päättymisestä', tilannetta, jossa työntekijöiden joukkovähentäminen toteutetaan samana päivänä, jolloin työnantaja on jättänyt konkurssihakemuksensa ja lopettanut liikkeen toiminnan, kun Skifteret ilman muita kuin sen omasta harkinta-ajasta aiheutuvia perusteita myöhemmin päättää hakemuksen pohjalta konkurssiin asettamisesta hakemuspäivästä lukien?"

15 Kansallisen tuomioistuimen kysymys koskee sitä, onko direktiivin 3 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ja 4 artiklan 4 kohtaa tulkittava siten, että niissä säädettyjä poikkeuksia sovelletaan joukkovähentämisiin, jotka toteutetaan samana päivänä, jona työnantaja on jättänyt konkurssihakemuksensa ja lopettanut liikkeen toiminnan, kun toimivaltainen tuomioistuin ilman muita kuin sen omasta harkinta-ajasta aiheutuvia perusteita päättää myöhemmin hakemuksen pohjalta konkurssiin asettamisesta hakemuspäivästä lukien.

16 Garantifond katsoo, että kysymykseen pitäisi vastata myöntävästi. Se väittää, että joukkovähentämiset, joista pääasiassa on kyse, ovat nimenomaisesti niitä, joita direktiivin 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitetaan, vaikka ne onkin toteutettu ennen konkurssiin asettamisten julistamista

koskevan päätöksen antamista. Koska Ideal-Line A/S oli maksukyvytön, konkurssitila oli Garantifondin mukaan todellinen konkurssihakemusta jätettäessä. Se, että konkurssituomiota ei ollut annettu hakemuksen jättöpäivänä, johtuu pelkästään Skifteretin istuntoaikataulusta, joka esti hakemuksen käsittelyn välittömästi. Tästä samasta syystä Tanskan oikeudessa tietyt konkurssin oikeusvaikutukset alkavat taannehtivasti hakemuksen vastaanottamispäivästä.

17 Lisäksi Garantifond väittää, että direktiivin teleologinen tulkinta johtaa siihen, että pääasiassa vallitseva tilanne rinnastetaan tapaukseen, jossa irtisanomiset on toteutettu konkurssituomion antamisen jälkeen. Näissä molemmissa tapauksissa irtisanomiset perustuvat siihen, että liikkeen on lopetettava toiminta, koska se on tappiollista ja työnantaja on maksukyvytön, minkä vuoksi työnantajan omaisuus on luovutettava konkurssiin.

18 Todettakoon, että direktiivin 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja 4 artiklan 4 kohdan sanamuodon mukaan on selvää, että liikkeen toimintaa ei saa lopettaa eikä joukkovähentämisiä toteuttaa ennen tuomioistuimen päätöstä, joka pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa tapauksissa on konkurssituomio. Se, että tietyt konkurssin oikeusvaikutuksista alkavat kansallisen oikeuden mukaan taannehtivasti konkurssihakemuksen vastaanottamishetkestä, ei vaikuta tähän päätelmään.

19 Direktiivin päämäärä tukee tätä tulkintaa. Sen ensimmäisen perustelukappaleen mukaan direktiivin tavoitteena on antaa työntekijöille nykyistä parempi suoja joukkovähentämistilanteessa. Kuten komissio on todennut, tätä tavoitetta lujitettiin edelleen direktiivillä 92/56/ETY tehdyllä muutoksella, jolla direktiivin soveltamisalaa laajennettiin niihin tapauksiin, joissa toiminnan lopettaminen johtuu tuomiois-

tuimen päätöksestä niitä poikkeusmahdollisuuksia lukuun ottamatta, jotka perustuvat direktiivin 3 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan ja 4 artiklan 4 kohtaan. Direktiivin perustavoitteen saavuttamisen turvaamiseksi tätä poikkeusta on tulkittava suppeasti.

20 Edellä esityn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 3 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ja 4 artiklan 4 kohtaa on tulkittava siten, että niissä säädettyjä poikkeuksia ei sovelleta joukkovähentämisiin, jotka toteutetaan samana päivänä, jolloin työnantaja on jättänyt konkurssihakemuksensa ja lopettanut liikkeen toiminnan, kun toimivaltainen tuomioistuin ilman muita kuin sen omasta harkinta-ajasta aiheutuvia perusteita myöhemmin päättää hakemuksen pohjalta konkurssiin asettamisesta hakemuspäivästä lukien.

Oikeudenkäyntikulut

21 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Civilret i Hillerødin 4.7.1997 esittämän kysymyksen seuraavasti:

Työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 17 päivänä helmikuuta 1997 annetun neuvoston direktiivin 75/129/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 24.6.1992 annetulla neuvoston direktiivillä 92/56/ETY, 3 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ja 4 artiklan 4 kohtaa on tulkittava siten, että niissä säädettyjä poikkeuksia ei sovelleta joukkovähentämisiin, jotka toteutetaan samana päivänä, jolloin työnantaja on jättänyt konkurssihakemuksensa ja lopettanut liiketoimintansa, kun toimivaltainen tuomioistuin ilman muita kuin sen omasta harkinta-ajasta aiheutuvia perusteita myöhemmin päättää hakemuksen pohjalta konkurssiin asettamisesta hakemuspäivästä lukien.

Hirsch Mancini Murray

Ragnemalm Ioannou

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä joulukuuta 1998.

R. Grass P. J. G. Kapteyn

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja